

Abbrvlatvrvrm Hbraicarvm ...

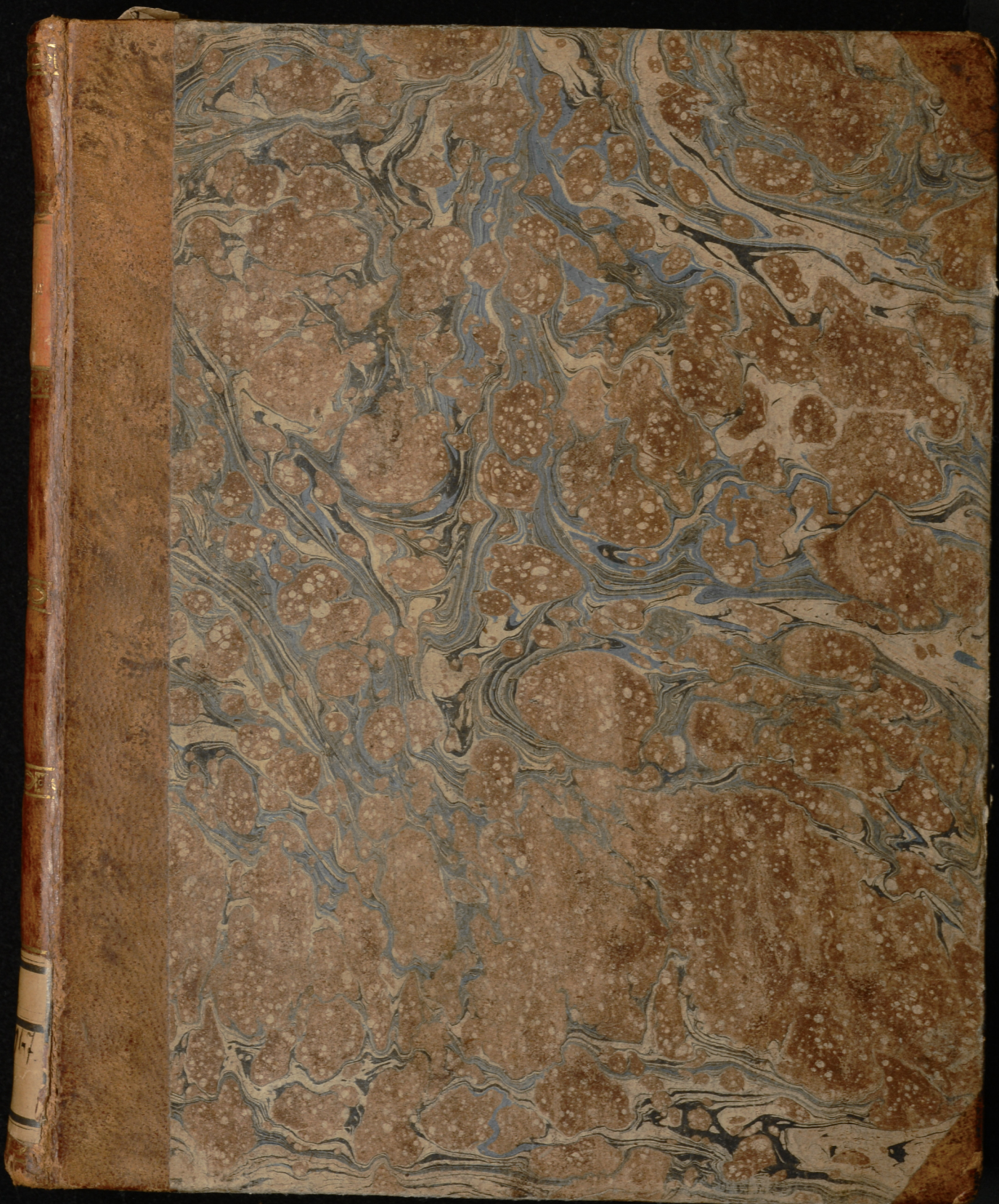
**Svpplementvm Prvm : In Alma Fridericana Bvzvovvnsi Ad Diem ... Febrvar.
1768 ...**

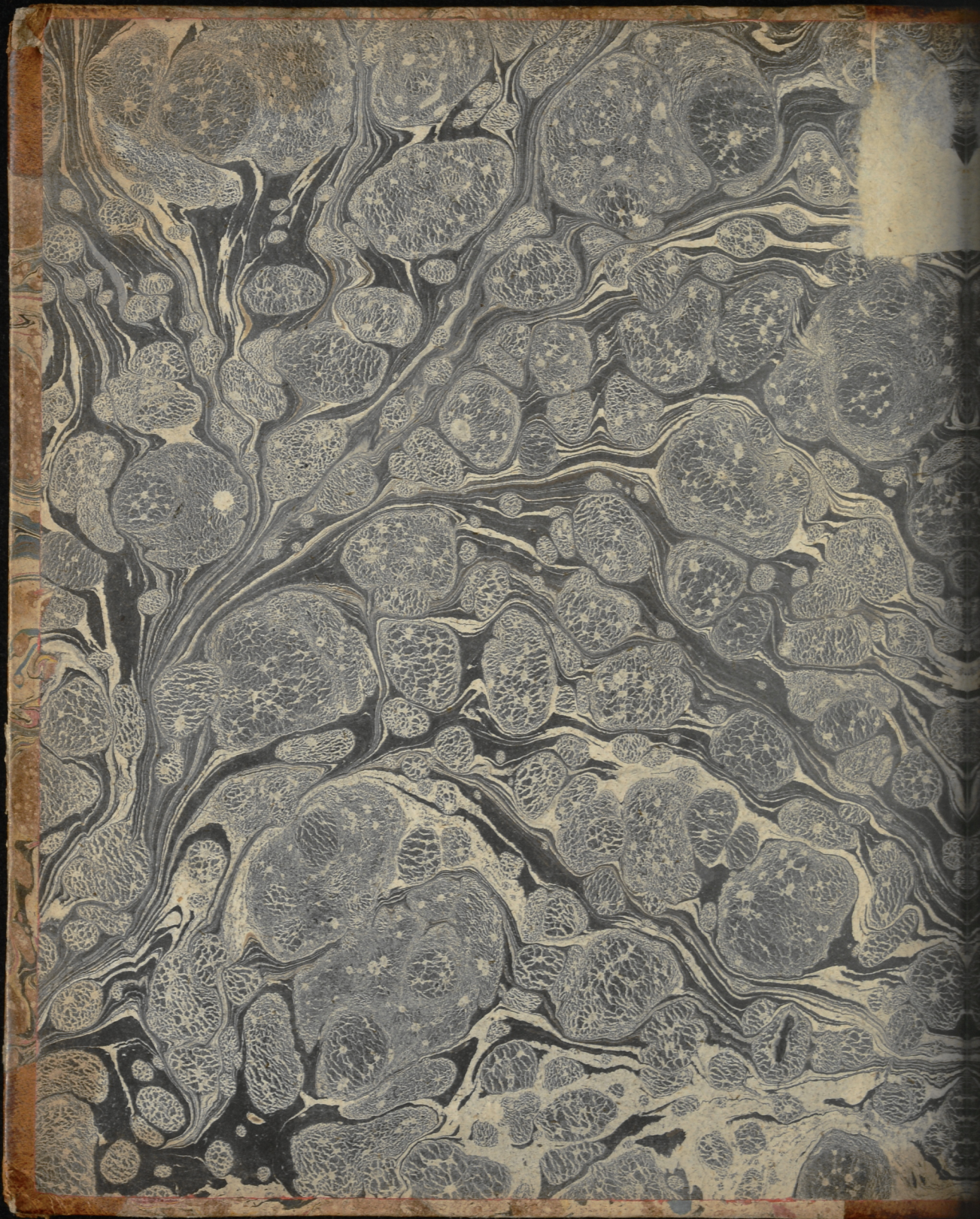
Rostochii, Litteris Adlerianis, [1768?]

<https://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn862156084>

Band (Druck) Freier Zugang

Ex
Bibliotheca
Academica
Rostochiensis

Lissin fünf Tafeln.

1-9
C Ia - 350 1-7.

2052

8
ABBREVIATURARVM
HEBRAICARVM
SUPPLEMENTVM PRIMVM

IN
ALMA FRIDERICIANA BVETZOVIENSI
AD DIEM FEBRVAR. 1768

H. L. Q. C.

PVBLCO ERVDITORVM EXAMINI
SVBIICIT

OLAVS GERHARDVS
TYCHSEN

PHIL. D. ET LL. OO. PROF. PVBL. ORD.

RESPONDENTE

ERNESTO WILH. SAM. ASMIS

WESENBERGA - STRELITZENSI
THEOL. CAND.

ROSTOCHII,
LITTERIS ADLERIANIS.

ARBEITEN VON A. T. V. B. A. E. V. M.

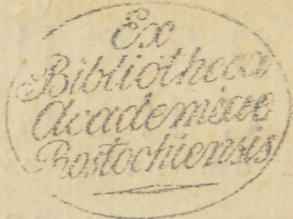
HERBARIUM

EXPLANATION

ANNEE 1811

DE L'ANNEE 1811

EXPLANATION

OF A. V. S. T. I. T. I. O. N. I. S.

EXPLANATION

EXPLANATION

EXPLANATION

EXPLANATION

EXPLANATION

EXPLANATION

COROLLARIA RESPONDENTIS.

- 1) Qui cum cel, Kennicoto Diss. 2. p. 222 — 250. e praefatione Bibliorum a R. Jacob b. Chaiim adornatorum demonstrari posse contendunt, hunc Rabbinum in eisdem Bibliis usum fuisse manuscriptis pessimae notae et aetatis recentissimae; nae illi egregie falluntur, et vel hanc praefationem nondum attente in fonte legisse, vel legere non potuisse aperte produunt.
- 2) Dictionem עִשָׂרֹת Leuit. XVI. 7. Aben Esra in suo ad h. l. commentario recte interpretatus est כְּחֹתֶךָ שְׁלֹשִׁים בְּחֹתֶךָ שְׁלֹשׁ תְּרֵעֶנּוּ h. e. si fueris triginta tres, cognitam habebis. Nodum soluet cap. XVII. 7.
- 3) Pronuntiatio ebraica, qua Judaei Germaniae atque Poloniae utuntur, cum Syriaca ex affe concordat, ideoque eiusdem cum Syriaca originis et aetatis merito censenda est. Idem fere valet de illorum litteris tenuioribus, vulgo Current-Schrift dictis.
- 4) Germani nomen descendere videtur a Rabbinico גֵּרְמָנִי (Germani) quod candidum s. album facie denotat, re-

specu reliquorum orientis populorum, quorum color maximam partem flauus et niger est.

- 5) Dialectus heneta matrem veneratur linguam graecam.
- 6) *Lübeck*, nomen habet a *Luitbeke*, fluuio paruo s. angusto, quam deriuationem inaffectedatam, et vrbis situs, et sigillum vetus, et diploma in Jll. Dreyeri *Sammlung vermischter Abhandlungen erstem Theil. Rostock. 1754. 8. p. 121. 122.* conspicuum, ratam omnino habent.
- 7) Judaei Lupum die Sabbathi, furore incensi religioso coruitant, modo eo potiri possint.
- 8) Vox IVD non semper, (quod Deus avertat!) vt Judaei stolide gloriantur verpum denotat,
- 9) Judaei Bützowiensis in rixis, calliditate et ratione haud plane perdita, omnibus Megapoleos Judaeis longe excellunt.
- 10) Lingua ebraea, falso dicitur mortua. Nam in terra Canaan, teste experientia, aequae adhuc est sermo natiuus, ac dialectus Syriaca.

Com-

Compendia scribendi, quae Hebraei in sinu atque deliciis supra quam cuiquam credibile est, habent, multorum quidem eorumque in litteratura ebraea exercitatissimorum, acuerunt industriam, quorum catalogum sat amplum B. Jo. Christoph. Wolfius in Bibliotheca Hebr. Tom. II. pag. 574. 575. IV. p. 250. 251. suppeditavit; tantum vero abest, ut omnia exhauserint, ut potius spicilegium locuples legentibus reliquerint. Nam hi viri docti, quorum famae nihil detractum volo, si vnum alterumque exceperis, perpauca admodum in catalogos suos reulerunt abbreviaturas, decurrentis aevi Judaeis vsitatissimas, quo fit, ut ad scripta Judaeorum, hisce notis in totum pertexta sine hallucinatione legenda omnibus earum cognitione destitutis interclusus sit aditus, nec contingat hanc adire Corinthum. Operae itaque pretium me facturum spero, si huic defectui medelam pro virili parare, et quae ipse ex quotidiana Rabbīnorum lectione, conuerfa-

uersatione litteralique cum eis commercio collegi, publicae exponere luci haud defugiam, vt aliquando omnibus numeris absolutum Abbreuiaturarum ebraearum opus, hucusque a rei peritis maxime exoptatum effici possit. Ita tamen praesenti hac exercitatione agam, vt abbreuiaturas ab infra laudatis scriptoribus iam recensitas, omnes silentio transeam, ne crambe bis cocta mensam exstruere, aut fontibus aliorum hortulos meos irrigare videar. Particulae vero secundae huius opusculi, Nominum propriorum, librorum titulorum etc. detruncationes, quas coniectura assequi vel Oedipo interdum opus est, curate concredam, quarum cognitio dici non potest quantum afferat praesidii ad legendos Rabbino- rum libros, praesertim iuridicos.

Quaenam sint, et quomodo diuidantur abbreuiaturae ebraicae pluribus persecuti sunt Sebast. Münster. in opere grammatico Basil. 1549 et 1563. 8. p. 297. sq. Io. Mercerus in Tabulis in Grammaticen Chald. Paris. 1560. 4. p. 107. sq. Gilbertus Genebrardus in Isagoge rabbin. Lutet. 1587. 8. pag. 76. sq. Ioh. Quinquarboreus de Notis Paris. 1549. 4. Georg. Weiganmeierus in Indice abbreuiaturarum Tubingae 1604. 8. qui quoque Schindleri Lexico pentaglotto subiunctus est, Ludouicus Franciscanus in Globo canonum et Arcanorum l. sanctae Romae 1586. 4. pag. 597. sq. Jo. Buxtorfius in praefatione abbreuiaturarum ebraearum, vt itaque ablegando lectores ad modo dictos scriptores, leuatus hac disquisitione esse queam. Non tamen me continere possum, quin quaedam huc facientia a supra laudatis intacta relicta breuiter ad sua capita collecta proferam, ne quod ad rem pertinet, praetermittere videar.

I.) Tem-

I.) Tempus, quo haec consuetudo notis scribendi apud Ebraeos inualuit, certo definiri nequit. Sommerus quidem in specimine theologiae Soharicae pag. 43. sq. antiquissimam pronunciat; contra vero Fullerus miscellan. lib. 2. cap. 13. hoc scribendi artificium. quo scribitur vna littera, vt sit integrae alicuius dictionis signum, ad Maccabaeorum tempora non pertingere, sed recentiorum Iudaeorum esse inuentum, ex nominis נוטריקון originatione latina concludit. Apud gentes sane a multis inde temporibus in vsu fuisse testatur Lex 6. §. vlt. ff. de bon. poss. qua litteris, non notis testamentum perscribendum sancitum est. Mediam autem viam et in hac disquisitione tenere tutissimum duco. Negari enim non potest, Cabbalisticis multis ante tempestatibus litteras numerare transponere, e singulis dictiones integras formare, etc. solemne fuisse, vt taceam auctores masorae, in qua innumerae occurrunt abbreviaturae. Sed hic oritur alia quaestio captiosissima, denturne in Sacris litteris abbreviaturae, nec ne? De numeris in S. S. occurrentibus, quod primitus litteris numeralibus, non verbis integris expressi fuerint, post Scaligerum, Cappellum aliosque disertis verbis in suis dissertationibus super the State of the printed Hebrew Text of the Old Testament Oxford 1753. et 1759. 8. passim v. g. Diff. I. p. 96. 463. 474. 525. Diff. II. p. 209 — 212. 215. 438. 513. etc. statuit Cel, Kennicotus. Sed de meo sensu si iudicem, nulla nos necessitas cogit, vt statuamus antiquitus in S. S. singulis litteris numericis fuisse indicatos numeros. Librarii enim in integrarum dictionum, aeque, ac in numeralium litterarum descriptione errare potuerunt. Quid? quod ipsius S. S. codices mlti omnes, numeros, plene, seu integris

integris dictionibus exaratos contineant, quos a Judaeis ita e-
 notis numericis transformatos statuere velle plane ridiculum
 foret, quum iam Hieronymi tempore, hebraicas computa-
 tiones, singulis litteris, non integris vocibus exprimere, Ju-
 daeis in more positum fuisse et adhuc familiarissimum esse
 constat, nec ex omni antiquitate eiusmodi metamorphosis
 villo praetextu demonstrari et rationibus euinci potest. Nec
 minus Vignolius in suo libro: Chronologie de l'histoire sainte
 Livre I. §. 20. iucundus est, qui hebraeorum olim nume-
 ros ciphris nostris haud absimiles fuisse, et ab Arabibus ad il-
 los multis ante seculis transisse coniecit, quam coniecturam,
 quoniam hypothesi suae lenocinatur, probabilem dicit cel.
 Kennicotus diff. I. p. 531. sq. II. p. 196. 208. licet res no-
 tissima sit, Arabes, quamdiu vsi fuerunt scriptura Kufica a
 Moramero aliquot ante Mohammedanismum annis inuenta,
 nam antea litteras plane nesciebant, semper numeros, non ci-
 phris, quae recens inuentum sunt, sed integris dictionibus
 expresserunt, vt videre est in numis Kuficis a Sec. IIX. ad
 Sec. XII. cufis. Dantur quoque alii abbreviaturarum S. S.
 patroni, qui terminationem pluralem vocum כרי עמי, כרי
 Pf. XXX. 4. כרי abiectam; Schva subintellectum; ו initiali
 pro ו; dictiones סלר, מרגלים, אשר item quan-
 do punctum סו Schin vocalem Choletm simul exhibet; voces
 superne notatas et id genus alia pro abbreviaturis habent.
 Cf. Relandi Analecta rabb. p. 76. 78. 80. Schickardi Jus
 Reg. p. 110. et alios. Sed nugas has non ruoror.

II.) Collectoribus Abbreviaturarum hebr. a Wolfio B. H. T. II. p.
 574 sq. IV. p. 250. sq. indicatis addi possunt sequentes,
 quos ipse possideo.

- 1) David de Pomis in f. Dictionario Venetiis 1587, fol. edito foliis 237. et 238. quasdam exhibet abbreviaturas ordine alphabetico digestas.
- 2) Fratr. Ludouici Sti. Francisci Globus canonum et Arcanorum l. sanctae Romae 1586. a pag. 597 — 609.
- 3) Sixtus Senensis in Bibliotheca sancta Colon. 1586, fol. p. 165. a.
- 4) Jo. Buxtorfius in Catalectis phil. Basil. 1707. 8. pag. 354. 368. 373. et alibi quasdam affert.
- 5) Didacus de Quadros in gramm. ebr. Romae 1733. 8. a pag. 207. Partis primae ad p. 216. quasdam e Schindleri Lexico Weiganmeierianas suppeditauit.
- 6) D. Chryfander Prof. Rinteliensis vnam plagulam abbreviaturarum ebraic. tritiffimarum sermone vernaculo Haelae 1748. 8. publicauit.
- 7) In Megerlini geheimen Zeugnissen p. 40. itemque in Carl Anton vom Sabthai Zevi passim pauca quaedam occurrunt scribendi compendia. E Judaeis ii scriptores, qui tabulam notarum, quibus quilibet auctor vitur, suis libris subiunxerunt, huc referri merentur:
- 8) R. David Cohen a Lara in כתר כהונה f. Lexico Rabbin, Hamburgi 1686. f. in calce.
- 9) Schülchan Aruch edit. Amstel. 1763. quatuor voll. in 8. cum manibus cohanim in titulo, ab initio cuiusque voluminis.
- 10) Chinnuch Iannaar Amstelod. 1747. 8. in fronte.
- 11) Kizzur Schene Luchos habberis Amstel. 1722. 4. in fine.
- 12) Chock Jaakob, Dessau 1706. 4. post priuilegia,

B

13) Se.

- 13) Sepher Tephillah f. 22. l. 6. sq. quaedam in amuletis adhiberi solita deprehenduntur.
- 14) Sepher Rasiel fol. 44. l. 2. Nomina Angelorum decurtata explicat.
- 15) In Siphte chachamim itemque
- 16) In indice Tikkun hassohar quaedam deprehenduntur.
- 17) Jacob B. Jsaac Peruschal hammaforah Amsterd. 1651. 4. fol. 3. notas explicauit masorethicas.
- III.) Certae regulae, quibus abbreviatarum disciplina includi possit, dari nequeunt. Quilibet scriptor vel nouas fingit, vel tritas littera auget aut priuat. Ergo hic vsus defectu admiculorum, omnium optimus est magister.
- IV.) Compendia scribendi fiunt quoque compendia pronunciandi, et vice versa. Iudaei ista abbreviate pronunciare solent, punctis saepe pro lubitu in mente excogitatis v. g. גִּיּוּרֵי geh שִׁילֵרֵי Schilt בְּרִי Bri כַּרְשׁ brafch כַּחַר khar-rer, כִּמְהוּרֵר Kimhurrer לֶפֶק Lphack כָּץ Katz אָהוּ Ahu, סַל Sal פַּח Pach כֶּמֶר kmar קַק Kak רַט Rat שֵׁשׁ schas etc.
- V.) In abbreviaturis praesertim tritis et e contextu facile diiudicandis, a celeriter scribentibus signa abbreviationis saepe omittuntur penitus. e. c. שִׁילֵרֵי it. רְדִיאָק, הַרְר, etc.
- VI.) Interdum puncta abbreviaturis, confusionis vitandae ergo substernunt, praecipue in libris liturgicis v. g. in Machsor אֵם i. e. אֲבִינוּ מַלְכֵנוּ it. שֵׁל pro שְׁחַטְמֵנוּ לַפְנֵיךָ, in quo casu primae cuiusque dictionis litterae punctum proprium substratum est. Cf. Schickardi Institutiones L. E. pag. 29. edit. Lips. 1785. 8. Interdum vocem prolongant ob mysticas

cās rationes v. g. pro ל^ל. 31. plene scribunt : Lamed Aleph, quo illud distinguant a ל^ל partic. negat.

VII.) Dantur abbreviaturae abbreviaturarum, quando abbreviaturam vulgo notam tachygraphiae causa, denuo detruncant, quorsum v. c. referri possunt כה pro כהר aut כהרר ; מהו' it. מהו' pro מהורר ; ל' pro לפק etc.

IIIX.) Abbreviaturarum origo non modo in Tachygraphia sed etiam in cryptography s. occultandi studio, et necessitate v. g. ob spatii defectum etc. quaerenda est.

IX.) Judaei interdum in litteris suis familiaribus ebraeo mixtis pro nomine substantiuo, numerum eiusdem cum illo pronunciationis aut soni adhibent, quod incauto lectori facile imponere potest. Legi e. g. in epistola mulieris Gütel e Strelitz : Mein Sohn frigt 10 (loco Zähne) itemque in litteris docti Judaei Strelizens. Jehudae Lebh ben Pinchas ; vor mich wohl in 8 (loco Acht) nehme.

X.) Quaeritur, an allegatio locorum, in quibus occurrunt abbreviaturae, usum habeant? Nego quidem de vulgaribus, affirmo autem de minus vulgaribus, vt quilibet librum ipse euoluere, certiorque reddi possit, an verae seu fictae, recentes aut vetustae sint, quibus in libris siue theologicis, philosoph. iuridicis, cabbalistic. etc. occurrant rel. ex quo fructus maximus omnino capi potest.

XI.) Jo. Justus von Einem introductione in Bibliothecam ebraeam Magdeburg. 1737. 8. pag. 108. Buxtorfio iniuste dat

crimini, „exscripsisse illum, librum suum de Abbreviaturis e Plan-
 „tauitio, qui de his rebus integrum volumen nobis dedit, nemini
 „facile notum.“ Sed sycophanta ille rationes suas male sub-
 duxit, haud apud animum reputans, mendacem oportere
 esse memorem. Nam Buxtorfius anno 1613. 8. Basileae
 Abbreviaturas suas edidit triginta et quod excurrit annos
 ante, quam Jo. Plantavitius Episcopus Lodouensis Florilegia
 sua biblica et rabbin. Tolosae 1644. f. et thesaurum L. S.
 Lodouae 1645. ediderat, ut itaque is, modo volumen Ab-
 breviaturarum eum edidisse verum est, Buxtorfii plagia-
 rius dici mereatur. Ego sane illud nunquam vidi, neque
 eius mentionem apud Wolfium, Jmbonatum aliosque vn-
 quam inueni, unde in opinionem adducor fore, ut cerebro-
 sum plane Einemii, neque ab eo vnquam visum opus sit,
 quum neque libri titulum neque annum, locum, et formam
 editionis indicauerit, quod ne minimae quidem sed vilissimae
 accuratationis indicium est. Quid? quod ipse Plantavitius in
 Bibliotheca sua ebraica, Florilegio suo rabb. Lodouae 1644.
 fol. subiuncta vestigia Buxtorfii presse sequutus, et Buxtor-
 fio multa se debere, ipse in praefatione testatus sit. Non ta-
 men sua laude defraudandi sunt supra laudati scriptores, qui
 facem Buxtorfio praetulerunt, quippe quorum labores, quam-
 uis ex parte rudes, magno ei vsui fuerunt in abbreviaturis,
 quas apparuit, ut ipse in epistola dedicatoria fol. 2. a. pro-
 fitetur, scribens, „animum sibi fuisse, |Abbreviaturas hebrai-
 „cas, post alios omnes lucidius explicatas et dilatatas propone-
 re etc.“ et ego quoque comparationem horum Buxtorfii an-
 tesignanorum, cum illo, instituens, experiundo ipse didici,

vt sane Einemius quodammodo excusandus esset, si Buxtorfium v. g. Münsteri, Merceri, aut Fratris Ludouici plagiarium certo sub respectu dixisset.

XII.) Buxtorfii liber de abbreviaturis primum prodiit, Basileae 1613. 8. quem Filius auctum ibid. 1640. 8. recudi fecit. Hanc editionem excepit Franequerana 1696. 8. ad quam Herbornensis, quae vltima est, 1708. 8. repetita est. Auctor praefatiunculae editionis Herborn. Franequeranam ob typorum, qui vetustate videntur fuisse exesi, deformitatem praecipue si Hebraica respicias, dicit non satis adcuratam. Verum praeter rationem. Emendatior certe est Herbornensi, vt oculis facile diiudicari potest. De accessionibus huic editioni a Jo. Henr. Schrammio et Jo. Adamo Fabro factis non multa praedicare possum, quoniam perpaucae, nec vix dignae memoratu sunt.

Quae hac quidem vice praelibasse sufficiat.

Littera N.

אִשׁ כְּרִיתִי—אֵב vir foederis mei i. e. fidei focius in titul.

אָמָה כְּרַאבְנָטֶר—אָבָב Cubitus Brabanticus. In rationibus.

אֵהוּ אֶלְטוֹנָה הַמְּבוֹרֵג וְוֵאֲנוֹיכֶעֶק—אֵהוּ Altona, Hamburg, Wansebeck.

Scribunt quoque voce significatiua הוֹיָא. Hi tres coetus Archirabbinum, Altonae sedem suam habentem salario sustentant,

אֵהוּ אֶלְטוֹנָה הַמְּבוֹרֵג וְוֵאֲנוֹיכֶעֶק—אֵהוּ ad decus gloriae suae pax multa. In inscriptionibus epistolarum. Pro haderes kwodo vsurpant saepius רום מעלתו excellentia sua.

B 3

אֵהוּ

אהע nationes mundi. Vid. R. Chagis Misch-
nas Chachamim f. 68. c. 2. Ebhen haefer f. 92. c. 3. med.
Hoc nomine a Judaeis insigniuntur omnes, qui Judaei
haud sunt. Scribitur quoque cum אה

אז אחד ואחד vnus et alter, praecedit כל vnusquisque in
Schemot rabba f. 116. c. 2. 107. c. 1. circa fin.

אחג אסרו חג ligate festum, quod Lutherus reddidit: schmücket
das Fest. In calendariis. Vocantur autem ita dies, festa
maiora proxime insequentes, vti apud nos: Aller Kinder Tag.

אחשטת רישת שלומו הפארתו אחשטת post inuestigationem
sanitatis suae honoratissimae, h. e. si vales, bene est. In
exordiis epistolarum.

אחכ אחר חלופ כתב-אחכ litterae collybisticae, ein Wechsel-Brief.

אחט אכנים טובות-אחט lapides pretiosi, gemmae.

אחז איש ירא אלהים-אחז Vir timens Deum. In titulis.

אחז אין להקין-אחז Non vena incidenda est, itemque אין לשבע
non est iurandum iusiurandum, nimirum, diebus ab Astro-
logis in Calendariis diffamatis.

אחז אם לא יגיד ונשא עונו-אחז Nisi indicauerit sc. testis, feret
iniquitatem suam. In testium examinatione.

אחז אהובי מורי ורבי-אחז dilecte mi domine Doctor.

אחז אבא מורי זקני-אחז Dominus auus meus.

אחז אדני מחותני-אחז dominus focer meus. Vfurpant quoque
de affinibus.

אחז אגב סודר-אחז per sudarium, durch den Mantelgrif. Ritus in
emtione et venditione,

אחז

אֶעֱצֹם אֶע se ipsum. V. gr. אֶע הִתְחַיֵּב אֶע obstrinxit se ipsum. In contractibus.

אֶע צְדִיקִים אֶע lux iustorum, titulus honoris,

אֶע Agio.

אֶע אֶע אֶע אֶע Cubitus minor quadrante. In rationibus. Addunt, vt res se dant, Aleph, Beth, Gimel etc.

Littera ב.

ב' אלפים ב' duo millia.

ב' אֶע vel בארבע אמות ב' in quatuor cubitis i. e. in domo sua. Respondet vernaculo: zwischen seinen vier Pfälen; vel בן אבִי filius domini patris mei.

ב' vel ביום ב' hoc ipso die, vel בעל ברית dominus foederis, sponfor fidei, ein Gebatter. Item Brabanter v. g. Spitzzen etc.

ב' (Baldober Judaei nostri pronuntiant) Sceleris fax et tuba, Actor communis.

ב' die secundo et quarto h. e. die Lunae et Mercurii. In calendariis e. g. אין מתחילין בכ' Non inchoant (Rabbini) die Lunae et Mercurii, praelectiones, aut commentationes suas, si dies isti cadunt in dies ab Astrologis atro carbone notatos.

ב' אחר ב' alia via s. alio modo.

ב' בית דין אומות העולם ב' Judicium nationum mundi, seu gentium. In oppositione iudicii iudaici.

ב' ׀

בר"ם בית דין התומות מטה—בר"ם senatores subscripti,

בר"צ בית דין צרק—בר"צ tribunal iustum.

בר"ל ברברי ר"ל—בר"ל in verbis Rabbinorum p. m. Vid. R. Chagis M, Chach. f. 67. c. 4.

בר"ה vel ברוך השם laudatus sit Deus. In frontispicio epistolarum ante loci nomen: vel post וְהוּא בְרַחֵם et ille (Deus) benedictus in Rosch Amanah R. Jf. Abarbanel f. 28. p. 1. lin. 6. a fine, f. 27. p. 1. fol. 26. p. 2. item post

בר"ה שם הויה (Schem schellefeia nostri efferunt) Nomen Dei essentiale in R. M. Chagis מ"ח f. 49. c. 1. vel

בר"ה בין השמשות inter diem et noctem: Abenddämmerung. Vid. Buxtorf, L. T. f. 2461. vel בני העיר ciues.

בר"ה בשם השם נעשה ונצליח אמן—בר"ה in nomine Dei prospere procedemus, Amen. In capite disputationis, aut commentationis inchoandae.

בר"ה בן המנוח—בר"ה filius defuncti. Anno post obitum patris primo, filius ante nomen proprium patris hac formula uti solet. Si vero pater amplo natus loco, et magna auctoritate fuerit, in honorem illius, plus anno aut triennio filius eam adhibet.

בר"ה בוא וראה—בר"ה veni et vide h. e. tuis oculis vide. it Baumwollen Zeug, Tücher. in ratt.

בר"ה בזה כחור לאחר—בר"ה per hunc et hunc, qui ad causam alicuius orandam electus est. In formulis iudicialibus.

בר"ה בזה הלשון—בר"ה hoc modo. In examine testium.

בר"ה

ב' חרשים—ב' duo menses. In litteris cambialibus.

חומר—כח"י l. חומר חכמים sub anathemate maximo, l. sapientum.

בחי vel בחוקת יד vi aliquem cogere, mit Gerichts-Zwang. vel בחתימת ידים cum subscriptione.

בטבע עינא—כטבע contemplatione studiosa, proprie oculi infixione v. c. in Luchas Edus fol. 41. col. 2. in med.

אנו ה"מ מעידים ומסהדים איך חתימת הנ"ל אנו מכירים בטבע
דהי תהי' של החכם השלם המקובל הגדול והחסיד כמהורר
אברהם ישראל משולח מע"כ ירושלי' וא"י

h. e. Nos subscripti testamur et probamus post diligentem subscriptionis supra laudatae examinationem, quod sit chirographum sapientis, perfecti, cabbaliftae magni pii Domini Rabb. Abraham Jfrael (elemofynarum colligendarum cauffa) missi ex vrbe sancta Jerufalem, et e terra Jfrael.

ביע—בריאה יצירה עשירה creatio, formatio, elaboratio. In Maafeh raf fol. 106. p. 1. in fine. Conf. Tikkun hassohar f. 13. p. 2. med.

בכ vel באי כוח oriundi ex robore h. e. filii et nepotes. Item באי כחי l. בעלי mei cum facultate missi, meine Bevollmächtigten. Vel ב' כפות duo cochlearia. Legi in epistola R. Juspa Suerinenfis.

בל—ב' למאה—בל duo pro centum.

בלאו הכי—בלא fine lingua teutonica. בלשון אשכנז—בלא hoc, nulla habita ratione.

בלא שבועה—בלא absque iuramento v. gr. Nachlas Schivah fol. 65. 3. 4.

C

כ"ם

ב"מ vel מלחמה בעל miles, vel מהורר בן filius Rabb. vel
 כ"ו in illo sc. capite explicatur. Vel centies occur-
 rit in indice libri Nachlas Schivah sine et cum praefixo Vav;
 עבר בלתי מושלם imperfectum. Praecedere solet
 i. e. Praeteritum v. c. Lombroso Comment. f. 109 p. 2. It
 Baumwollen Zeug. In rationibus saepe occurrit.

בנ"ח In exemplari alio vetusto apud
 Jom Tof ad Parali XI. 5.

במ"ג In Megapoli.

במ"כ בר מעלת כבודכם excepta vestra celsitudine.

בכ"נ בפני נחתם me praesente subscriptum est.

ב"ע pro se ipso; l. בעל עגלה auriga; l. בערך or-
 dine, nimirum.

בע"ש qui aut quae possidet chirographum
 v. g. Tikkun Scharos fol. 42. 2.

בע"פ memoriter. R. Mos. Chagis l. c. fol. 57. c. I.

בע"פ perfuga, fraudator. Banquetottirer, ein Land-
 streicher.

כפ"ם opere quodam, nimirum apprehensione
 sudarii confirmare conuentum; l. כפה מלא ore pleno,
 sc. stipulara manu (תק) et disertis verbis aliquid sancire.

כש"ד duo solidi. zwey Schilling, Stüber.

כ"ח Consensu, permissu multorum.

Littera ג.

ג' grossus polonicus.

ג"ט Gute Groschen.

ג"ח

ג"ה חנקיה ירך גלילות Volutatio manus tuae purae i. e. litterae tuae.

ג"ה גזרת חרם l. tres menses; l. ג' חרשים l. 1. G' sententia pro-
scriptionis.

ג"ט גדולים טובים grossi boni, Gute Groschen.

ג"ג tria super tria in R. M. Chagis f. 73. c. 1.

ג"פ vel ג' פגים l. tres grossi; vel ג' פעמים l. tribus vicibus, ter
Jalkut Rubeni f. 173. c. 3. Emek Berachah f. 37. p. 1. Kiz-
zur ש"ל f. 42. c. 4. Schemos Rabba f. 109. c. 1. Mat-
teh Mofche f. 86. 4. ג"ק קבלתי ירך גלילות epistolam
tuam accepi.

ג"ג רביעית ג"ג

ג"ש שבועות גלגול deuolutio iuramenti in alium; it. שבועות
tres Septimanae; it. ג' שמינית $\frac{3}{8}$; it. ג' שנים l. tres anni;
it. ג' שאסטאק drey Schoftack, ein Dympf. Nachlas sch
f. 43. c. 2.

Littera ד.

ד"ן ד"ן ארץ ד"ן huius seculi mores Chagis l. c. f. 94. c. 4; item
דין ארצות Judicium terrarum sc. Poloniae maioris et mi-
noris, Ruffiae minoris et Lithuaniae. Chagis l. c. §. 350.
Anton vom Sabbathai Zevi p. 48. it. ד"ן ארצות quatuor
cubiti, Chagis l. c. §. 348. 352. 357. et in Schtaros.

ד"ן אומות העולם ד"ן Judicium populorum mundi. Scribi-
tur quoque sine He ד"ן.

ל" sufficit hac re sapientibus. Sapiienti fat.
Efferunt quoque per למבין intelligentibus.

ל" hoc iustum est: it. demhastig i. e. demütig.

ל" contentio atque rixa Schtar. 41.

ל" forum iudaicum. Scribitur quoque cum Beth et
Caph praefixis. It. pro Numero י" 14 legi in clausula ali-
quot Instrumentorum: de Die.

ל" iudicium pecuniarium. It. דעניש מעורא
Dänisch Moos s. Geld.

ל" dienstfreundlich. In epistolis styli mixti ebraeo germanicis sae-
pius legi: ל" Antwort: ל" zu grüssen.

ל" Dänisch Courant.

ל" quatuor horae. Chagis l. c. f. 9. c. 3. med.

ל" tanquam iuramentum completum sc. su-
per librum legis iuramentum, quod שבועה דאורייתא
schwua dereisa iuramentum legis, Judaei dicunt.

ל" quaerens prosperitatem tuam sem-
per. Addunt interdum כ" i. e. כל היום quotidie.
In calce epistolarum.

ל" typus. In Catalogis libror. v. g. אמסטרדם
sterdammer Druck.

ל" v. c. in titulis Rabbinorum praemissa voce אריה leo inda-
gans. Sed vox apicibus notata innuit, quod fit ל" oratorum,
concionatorum leo et princeps.

Littera

Littera ה.

הִנֵּה ecce.

הַאִישׁ אֱלֹהִים הַזֶּה vir diuinus.

הַבְּרִיחַ בְּרוֹנְשׁווייג־הַבְּ nundinae Brunsvicenses, it. Hamburg.

הַרְשֵׁת vid. sub littera Daleth.

הַחֲכָם הַרַב הַזֶּה sapiens ille Rabbi; it. הוא הרב ille ipse Doctor. Vid. Wolfii Biblioth. E. T. IV. p. 1191. It. הוא הרב־הַזֶּה haec rei natura est

הַמְקַדְשׁ הַחַם Vir iste sponsalia parans. In Scharos.

הַזֶּה אֱמֶת־הַזֶּה hoc verum est.

הַחֲלֹל הַשֵּׁם הַחַדְּשָׁה profanatio nominis diuini.

הַדֵּם רְמוֹתֵי הַדֵּם Deus vlciscatur sanguinem eius. Votum hoc nominibus eorum, qui vel ob patratum facinus a Christianis supplicio affecti, vel a latronibus, feris, in tumultu et i. g. a. trucidati sunt, Judaei subiicere solent, existimantes expilare Christianum licitum esse. Quam ob causam Judaeus, supplicio affectus, si vel sit scura pessimus, homicida, incendiarius etc. nihilo tamen fecius Judaeis dicitur: sanctus, purus, insons etc. Vid. Wolfii B. H. T. I. p. 225. Sepher Hifchtaaros Melech hannegef im Melech hattzavon in הַסְּכֵמֹרֶת f. 2. a. lin. antepenult.

הַיָּד הַמְאִיר בְּהַקְדוּשׁ מְהוֹרֵר שֶׁמֶשׁוֹן הַכֶּהֵן זֶלַל הַיָּד h. e. Meier fil. sancti R. Schimschon sacerdotis, cuius iusti memoria sit benedicta, cuiusque sanguinem Deus vlciscatur! Luber hic adscribere memoratu dignam formulam consecrationis Judaei Lübsa, oppido megapolensi oriundi (qui immani crudelitate

mulierem christianam in via publica inter Lübsam et Parchimum maximis cruciatibus Anno 1766. trucidavit, ideo ad dignum rotæ supplicium tractus) quam Judæi Sverinenses in suis synagogis, per annum et quod excurrit, solenni ritu recitarunt, quamque Judæus quidam, qui hanc dementissimam temeritatem ex animo detestabatur, furtim et remotis arbitris, raro exemplo mecum communicavit.

אנא ה' אלקי ישראל השוכן בתפארת עוזו בזכות מזמורי תהלים
וביכות פסוקיו ותיבותיו ושמותיך היוצאים מראשי תיבורת
וסופי תיבות שקראנו לפניך לשם נשמת הקדוש והטהור
רבי מרדכי הנולד מן רחל אשר מסר נפשו ורוחו וגופו
ונשמתו על קדושתו שמך הגדול והנורא וקיים מצורת
עשה שצוית בתורתך הקדושה והטהורה ואהבת ארץ
ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך אפילו
ניטל את נפשך ותמיד יהא פתוחין לפניו תרעין דרחמי
הכלי רעווי רעווא דכל רעווי ויזכה לנחול שניו מאורת
עלמין כמו שנאמר כרמי שלי לפני האלף לך שלמה
ומאתים לנוטרים את פרו ויהא חלקו בתוך אינון צדיקייך
דמסרו גרמייהו על קדושת שמך הגדול והנורא דהווי
עאלין בתליסר נהרי דאפרסמונאי וקבה משתעשע בהו
ולחזות בנועם ה' ההוא נועם כנפקא מעתיקא עין לך
ראתה: אלהים זולתך יעשה עתיק סתימא רכולא למחברת
לו אמן סלה ועד.

h. e. Eheu! Domine Deus Israel habitans in decore roboris
sui! in dignitate odarum libri Psalmodum, et ex merito
commatum et dictionum eius, nōminumque tuorum ex ab-
breuiaturis initialibus et finalibus prouenientium, inuocamus
te nomine animæ sancti et puri R. Mordechai, a Rahel pro-
gnati *), qui tradidit animam et spiritum et corpus et hali-
tum suum propter sanctitatem nominis tui magni formido-
losi, et exsoluit praeceptum, quod mandasti in lege tua fan-
cta

Etta pura, nimirum diliges dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima tua, et ex tota facultate tua, si vel tibi pereundum fit. Quam ob rem sint semper ante eum aper-
tae portae commiserationum et omnis generis oblectationum et deliciarum, digneturque hereditate ducentorum mundorum, sicut scriptum est Cantic. 8, 12. Vineam meam quod attinet, tibi o Salomo (pro eius custodia) mille, et ducenti custodientibus fructum eius (v. Sohar. f. 96, 2. 119. 1.) Sit quoque portio ipsius in medio illorum iustorum, qui traderunt corpora sua propter nomen tuum sanctum, magnum et tremendum, quique ascenderunt per tredecim fluuios balsami puri. Et Sanctus benedictus ille (Deus) oblectet se illo, vt videat suauitatem Domini, illam nimirum ab aeternitate profluentem dulcedinem, quam oculus non vidit praeter te o Deus, qui faciet omne antiquum absconditum (i. e. abol-
bit) ei, qui sperat in eum Amen, Sela et veritas. (Jes. 64, 4. Sohar. f. 207. b.)

- *) Ratio, cur matris tantummodo, et non patris mentio facta sit, est, quod nemo dubitare possit, quin sit illa vera illius mater; quum e contra-
rio in dubio positum sit, vtrum diabolus aut alii scortatores rem cum matre habuerint, vt adeo multorum patrum, quorum verum nosse difficile esset, filius existeret, quem Deus ideo falso crederet, perso-
nam illam a Iudaeis Ipsi commendatam, atque ita preces eorum supplices, irritas redderet. En versutam ardelionum barbatorum cu-
ram et circumspectionum!

ה"ם מוקבל הו"ת scil. לזמן qui quam maturrime aduenit.
Item הו"ת מנהיים nundinae Manheim. Luchas Edus
fol. 16. 2.

ה"ם

24 מוביל—ה"ם 1. מביא היה apportavit v. c. litteras.

המא"ה הגדול—המא"ה lumen magnum. Tit. hon.

Tradens sc. epistolam in manum N. fit fortunatus! Plures eiusmodi formulas, quas inuolucro litterarum inscribere solent arte multa, vide apud Buxtorfium in Abbreviat, et institutione epistol, Wolfium in B. H. l. c. quibus sequens etiam addi potest: הבריות i. e. הפותח בלי רשותי יוקרנו חרב Laxantem vincula epistolae absque venia mea, transfodiat gladius! Venit quoque cum Vay. Institutio epistolar. p. 60.

ה"ה נוטל היה portabat.

הנ"ה הנירא לפנינו לטובה qui apparuit l. stitit se coram nobis. It. הנזכר לטובה quod commemoretur in bonum! In rationibus expensorum et voti et gratiarum actionis causa adhibent.

הנע"ה נא עוזר לנו הנע"ה sis quaeso nobis adiutor! Birchas Hammason f. 28. p. 1. Vidi quoque in tabulis Expensorum, euphemiae et boni ominis gratia scriptum, quories diei praecedentis mentio iniecta erat; et tunc legendum הנזכר עלינו לטובה.

הפס"ד הפסק דין—הפס"ד sententia iudicialis.

הק"ה הקטון—הק"ה parvus. Item הקצין diues. Item הקדוש sanctus, qui martyr reputatus. It. הורג קין interficiens Cainum in Comment. Lombroso ad Genes. IV. f. 3, 1.

ה"ה Hofrath.

הש"ק הכל שריר וקיים הש"ק omne sit firmum et stabile. In calce contractuum,

החשב"פ

התשבע"פ Lex oralis. Chagis l. c. §. 112 in fine.

Littera ו.

et Excellentiae suae fit pax multa. In epist.

et sapientes dicunt. Maaseh rabh. f. 67, 1.

et sic inueni. Or. Thora f. 11. 2.

et propterea dicit. Jesud hannikkud f. 59. 1. §. 3.

quod autem scripsit, se etc.

et nunc.

et super eum fit pax multa!

Littera ז.

aurum in (pro) auro.

ille declarat se daturum 2, etc. i. e. recipit ac confirmat ei 2. In Compromisso.

illud quod dicit. Chagis l. c. f. 72. col. 4. l. 3. Sed f. 92. c. 3. med. est sine He.

Masculinum et femininum. V. g. in Tabulis Paradigmatum R. Salman Hena.

septem menses.

Liberi, qui adhuc in viuis sunt. In Contractibus nuptialibus. Vid. Tikkun sehtaros Num. 33. It. Accentus זקף קטון in Masora et alibi.

pro ר"ו 27 in priuilegio R. Schmucl Hilman libri Korban Minchah

chah f. sepher rephilloth mikkol hasschanah Fürth 1758. 4.
linea penult. Nam וך purum denotat. Cf. nota ad הו et טל.

Littera ח.

חֲסֵרָה deficit. In Masora cum numeris praefixis באח etc.

חֲכָמֵי אֱמֶת־חֲכָמֵי sapientes veri. Tit. Cabbalistarum. Item
חֲדָר אֱמֶר in diuersarum sententiarum enarratione. Jr. Dav. R.
Dauidis Lida f. 49. c. 3. l. 16. Jalkut Rub. f. 142. c. 2. circa finem.

חֲדָשֵׁי בְרִנְדֵנְבוּרְגֵר־חֲבֵבֵי Neue Zweydrittel.

חֲדָשֵׁי דְרִיטְרֵר־חֲדָשֵׁי idem.

חֲגֵי חֲסוּכֹרֵת־חֲגֵי festum tabernaculorum. It. חֲזָקַת הַבְּתִימִים
caput III. Bauae basrae, quod passim ita allegatur v. g. in
Euen Haeser fol. 19. c. 4.

חֲלָלֵי הַמְּקוֹם־חֲלָלֵי Profanatio Dei.

חֲצֵי מְשֵׁי־חֲצֵי subsericum, halbseiden Zeug. In tabulis rationum.

חֲרִיף וּבִקִּי־חֲרִיף acri vir iudicio, et subacto ingenio. It. חֲכָם וְנָכוֹן
vir sapiens et eruditus.

חֲצֵי זָכָר־חֲצֵי vel חֲלָק Portio vel dimidium masculi. Apud JCtos
iudaeos. Nachlas Schifah f. 19. 4. Nam filius in hereditate
parentum habet vnam, et filia tantummodo dimidiam por-
tionem.

חֲחֵי vide sub בַּחֲחֵי.

חֲחֵי pro חֲחֵי numero 18, boni ominis causa, quoniam חֲחֵי vitam
quoque denotat, adhibetur. Chagis f. 58. §. 249. Kizzur
חֲחֵי f. 46. c. 2. l. 2. f. 52. c. 2.

חֲחֵי חֲחֵי Chilluf Ksaf Litterae cambiales.

חֲחֵי חֲחֵי

חלקק קרושה חוצה לארץ קהלה חלקק extra terram sanctam in
coetu sancto N. N.

חלקק קרושה חונה פה קהלה חלקק Castrametans hic in ecclesia
sancta. Ita Rabbini prouinciales nominibus suis propriis
adscribere solent.

חיי ראשי חר quam vere viuam! Cum Beth praefixo saepius,
חיי שנה ח' octo anni Chagis f. 17. a. 2.

ח' Chateph Segol. V. g. Lombroso f. 144 2.

ח' Chateph parach. Jbid.

ח' Chateph kametz. Jb. f. 148. 2. 184. 1.

חשחע חשיבים עליהם חשחע Peccatores rei, noxii. In Machsor.

חור proprie edictum itemque Serpentem denotat. In edictis
minacibus Rabbini hac voce, tituli loco vtuntur, ad signifi-
candum, omnes repugnantes trium anathematum generibus,
quae in voce נחש latent, dignos esse. Vid. infra subh. voce.

Littera ט.

טוב הקהל טוה utilitas ecclesiae, salus reipublicae.

טובה Proprie denotat benignitatem; apicibus vero notata vox,
idem significare debet, ac vernaculum *Thu weh*, cum quo in
pronuntiatione concordat. V. g. In litteris ad me datis scri-
pserat Judaeus: *Erzeigt mir die טובה* date mihi hoc bene-
ficium. Per apices autem indicare voluit: *es thut weh*, dolet
mihi, quod illud a te postulem.

טורה וחביעה טורה incusatio et causae cognitio, i. e. lis
Praecedere solet אורה propter.

ל"ט numerus 39 boni omnis caussa adhibetur pro ל"ט. Nam ל"ט denotat rorem; ל"ט vero absconditum. It. טוב להקין probat (dies felix) venae sectionem. In calendariis.

ט"ק annulus pronubus. Nachlas Schifah f. 53. c. 4. l. 5.

Littera י

י"א haeredes nostri. In Contract. et Obligat. Scribitur quoque י"א.

י"ב timor Dei ante omnia. Addunt interdum י"ב i. e. ראשית דבר Principium loquelae fit. In initiis epistolarum post titulum.

י"ג aedificet Jfraelem! Votum nomini celebris rabboni addi solitum.

י"ד Jehoschua ben Nun. subintellige הרם. Anathema Jusuae filii Nun fit super י"ד. Scribitur quoque י"ד Luchas Edus f. 24. I. l. I.

י"ה exientes e latere, liberi. Conf. י"ה.

י"ו dies expiationis. V. g. Seuachim cap. 5. ibidemque in Bartenora et Jom tof.

י"ז exeuntes e lumbis, liberi. Nachlas Schiv. f. 69. 2. in Schtaros apud JCTos. י"ז 18 grossi. in rationibus.

י"ח licitum est. In Joreh deah passim.

י"ט deleatur nomen eius, et ad imas erebi memoria eius! Post nomen Zabbathai Zevi, eiusque affeclarum.

י"י luceat lucerna eius. Javerse quoque scribunt post nomen

nomen Rabbini נ"י ; ante illud autem denotat lampadem
Iſraelis. Titulus.

נ"י Variæ harum notarum explicationes videri poſſunt apud
Buxtorfium et Wolfium l. c. Addi ſolent nominibus pro-
priis urbium aut prouinciarum euphemiae cauſſa v. g. Pra-
gae, Altonae, Cracov. Jaroslav. vid. Chagis l. c. in הסכמות
huic libro præmiſſis, et fol. 54. 2. f. 58. 4. f. 76. c. I. circa
fin. Bagdado ſubiicitur in fine præfat. libri Maafch raf, et
Zolkiew in Tit. Beth Hillel. Hoc autem memoratu maxi-
me dignum eſt, quod in Epiftola Judæorum Conſtantinopol.
in cauſſa R. Jonathanis Eybeſchütz ſcripta, (Vid. Luchas E-
dus) Titulo Rabbitorum יע"א addiderint.

י פעמים יפ decies. It. יציב פתגם ſtat ſententia.

יפה תאריפ"ת Commentarius in Rabboth. It. Mulier formoſa
quam bello captam Lex Judæorum libidini quodammodo
ex Rabbitorum ſententia permittit. In Jede Moſche ad Rab-
both f. 113. p. I. Jr David R. Dav. Lida f. 88. c. 4. circa fin.

י"צו Peruulgatis explicatiooibus huius compendii addantur: יהיה
ישראל צדיק וישר viuat iuſtus et integer! It. ישראל צדיק וישר
Populus Iſraeliticus eſt iuſtus et integer.

י"שע רב"ר ſalus multa. In epift.

De ſcriptione et blaſphema interpretatione nominis י"ש"ו videat-
ur Pfeifferus ad Obadium p. 28. Elias in ſuo Tiſbi p. 159.
Quum has notas Rabbinis celebribus in meis itineribus ex-
plicarem per : יאכרו שטן וישראל pereat Satan et Iſrael!
It. יבא שילה ולו veniet Meſſias et ad eum ſc. congrega-
bunt ſe nationes Gen. 49, 10. ישוע שרי ותיק Jeſus verus

Pantocrator. It. Juden Schelmische Unholde et id genus alia, nunquam in posterum hoc nomen diuinum sine Ain scripturos esse fidem apud me subfignarunt, ne meo exemplo nostrates in Judaeorum ignominiam par pari referrent. Conf. Buxtorfius in catalectis philol. theol. pag. 354. Wolfii Biblioth. Hebr. T. II. p. 1294.

יֵצְאוּ רַחֲמֶיךָ מִמֶּנִּי יְיָ Exeant miserationes tuae ex te! In Machfor passim.

Littera כ.

אַחֲרֵי־כֵן posteaquam, quia.

כָּל בְּרֵית־כֶּבֶד omnis pater familias. It. כל במית omnes domestici.

כָּל גְּדוּל־כֶּבֶד canon magnus.

כֹּרֶן pro עשרים וארבע It. nominant Biblia sacra, quae 24 libros continent. R. Menachem de Lonsano in Or thorah f. 17. p. 1. et 3. It. כה וברי כן. Ita sunt verba. In clausulis epistolarum.

כֵּן הַסְכִּים־כֶּהֱסָ ita decidit s. iudicat rem.

כֶּהֱסָ גְּדוּל־כֶּהֱסָ Pontifex maximus. In Jr David l. c. f. 88. c. 4. §. 514. f. 89. c. 1.

כַּהֲפֵץ־כֶּהֱסָ fecundum beneplacitum l. ita est voluntas N. N.

כֵּן כְּתִיב־יָד omnis uiuat! It. כתב l. כתובת יד Msptum, epistola, Chirographum. Requirente contextu addantur suffixa congrua ירו, ירך etc.

כֵּן יְהִי רְצוֹן־כִּי sic volo, sic iubeo, stet pro ratione voluntas! In clausulis edictorum.

כַּמְשָׁרְגָה

לֹא-כַמְשׁוֹרָא כמו שאמרו ר' ז'ל-כמ'ש'ר'ז'ל f. m.
Chagis f. 9. c. 2. in fin. f. 12. c. 1. circa fin.

כַּפ־כַּסּוֹר־כַּסּוֹר omne profanum, illicitum. Joreh Deah.

כְּבוֹד שְׁמוֹ-כְּבוֹד Nomen eius honoratum. It. כל שהוא omne
quod est. It. כל שנה quolibet anno. It. כל שעה omni hora.

כְּבוֹד תּוֹרַתוֹ-כְּבוֹד gloria nominis et legis ipsius i. e. Le-
gisperitus illustis. Scribunt quoque כְּבוֹד תּוֹרַתוֹ - כְּבוֹד
gloria legis ipsius.

כְּתוּבָה-כְּתוּבָה כְּתוּבָה חֲכָמִים ז'ל-כְּתוּבָה-כְּתוּבָה
secundum statuta sapientum p. m.

כַּלְהוֹתָא sponfa. Quam vocem abbreviaturam finalem faciunt ex
tribus vltimis litteris Pf: 45, 10. נִצְבָה שְׂגַל לְיַמִּינְךָ (con-
stituta est vxor ad dextram tuam) retrolegendis. Obs. hunc
Psalmum Judaei die Chuppae ideo recitare solent. Vid.
Schene Luchos habberis fol, 24. cap, 2. edit. Amst, 1722. 4.

Littera ל.

לֵא ab initio Abbreviaturarum saepe est seruale, in fine illarum
numerum exprimit pro לַפֶּק v. g. 528. תִּקְכָּחֲלִי i. e. A. C.
1768. secundum supputationem minorem, millenariis sub-
intellectis.

לְאִי-לְאִי in semitam dierum s. in feros annos.

לְאִי-לְאִי נְאֻמִי-לְאִי Amico meo fideli.

לְבָבֵךְ לְבָבֵךְ a mundo condito.

לְבָבֵךְ scilicet בְּעוֹמֵר s. dies 33. inter Pascha et Pentecosten, quo Ju-
daeis permissum est, nuptias celebrare et choreas ducere,
quo-

quoniam nemo discipulorum R. Akibhae hoc die mortuus est. Vide sub לְמַבִּי.

לֹד Louis d'or. אַחֲרֵי-לֹדֵי לְדַבְרֵי אַחֲרֵי-לֹדֵי fec. expositionem aliam. Jede Mosche ad Rabboth f. 144. p. 2.

לֹד et לְהַקֵּי לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ—לְהַקֵּי לְהַקֵּי et לְהַקֵּי לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ—לְהַקֵּי lingua sancta. Nachlas Schiv. f. 135. I. τφ N. N.

לְהַקֵּי לְהַקֵּי וְהַמְרוֹמִים—לְהַקֵּי diuiti et excelfo.

לְהַקֵּי לְהַקֵּי וְהַמְרוֹמִים—לְהַקֵּי in omne aeuum. Emeck berachah f. 37. p. I. med.

לְהַקֵּי לְהַקֵּי וְהַמְרוֹמִים—לְהַקֵּי calumniae, lingua mala. In Jalkut Rubeni passim.

לְהַקֵּי לְהַקֵּי וְהַמְרוֹמִים—לְהַקֵּי lingua graeca.

לְהַקֵּי לְהַקֵּי וְהַמְרוֹמִים—לְהַקֵּי lingua immunda. Ita vocant Judaei latinam, aliasque exoticas linguas. In calendario quodam msto, a b. Maio in Biblioth. Uffenb. msta c. 299. explicantur hae notae per : linguam latinam, sed male.

לְהַקֵּי לְהַקֵּי וְהַמְרוֹמִים—לְהַקֵּי dignitati suae conuenienter. In Scharos.

לְהַקֵּי לְהַקֵּי וְהַמְרוֹמִים—לְהַקֵּי in omnia secula.

לְהַקֵּי לְהַקֵּי וְהַמְרוֹמִים—לְהַקֵּי Doctori nostro.

לְהַקֵּי לְהַקֵּי וְהַמְרוֹמִים—לְהַקֵּי למספר בני ישראל—למבִּי fec. Computum filiorum Jfrael. Quoniam Judaei dies 50 inter Pascha et Pentecosten tenentur accurate numerare, in litteris suis intra hos 7 hebdomades scriptis, post diem, qua data est epistola, has notas apponere solent memoriae iuuandae causa. Cf. Maaseh Tobiah f. 16.

לְהַקֵּי לְהַקֵּי וְהַמְרוֹמִים—לְהַקֵּי למספר גדול—למבִּי fec. supputationem maiorem adiectis millenariis et

לְהַקֵּי לְהַקֵּי וְהַמְרוֹמִים—לְהַקֵּי למספר קטן—למבִּי fec. supputat. minorem, millenariis neglectis.

לְהַקֵּי לְהַקֵּי וְהַמְרוֹמִים—לְהַקֵּי in fidus benignum. Quod bene vertat! Scribitur quoque למבִּי לְהַקֵּי Luchas Ed. f. 14. 2. לְהַקֵּי

לָזֶה Laut Nota. In litteris mercatoriis hebraeo mixtis. It לשון נקבה femininum. It. לא נהירא hoc nondum planum et perspicuum est.

לֵעָלֶיךָ non super vos veniat scil. modo narratum infortunium!

לְעוֹלָם ועד לעולם in secula seculorum. Adduntur interdum unum item tria Aleph et Samech sc. Amen Amen Amen Selah Selah Selah. In Machfor.

לִפְנֵי לא פלוג non dissentit. In Praef. III, ad Emek Berachah, It. לִפְרֵי לִי Lingua Persica.

לִפְנֵי idem ac לִכּ In Tikk. Schtaros Num. 33. quod vide supra.

לִפְנֵי לִפְנֵי רִיחַטָּנִים ea qua coram conuentum est ratione. v. g. Ad ea, de quibus coram collocuti sumus, tempore exclusus me refero cursim et quasi in transitu.

לִפְנֵי לִפְנֵי גְדוּלְתָהּ לפי שטר רינה גדולה—tanquam syngrapha iudicii maximi sc. haec aestimanda est, Formula comprobationis in Scht.

לִפְנֵי לִפְנֵי לְצִדִּיקִים לעתיד לבוא—Justis futuris. Lombroso in Commentar. ad Genes. I. p. I.

לִפְנֵי לשון צרפת—lingua Gallica.

לִפְנֵי לשנה קמנה—Expositio prior.

לִפְנֵי לשאר בשרי—confanguineo meo.

לִפְנֵי לשם שמים—Domino coelorum.

לִפְנֵי לא תלך—In Smag. P. I, f. 34. c. 3. lin. 4.

לִפְנֵי לתלמיד חכם—Discipulo sapientis. Olim omnes docti ira audiebant, hodie rarissime.

Littera מ.

מֵהוֹרֵר propter. It. מהוורי focer, affinis meus. It.

מֵהוֹרֵר excellencia sua. It. מרה matrona, Domina. In Epitaphiis praesertim, ante nomen mulieris.

E

מֵהוֹרֵר

מ"א משל אחד—מ"א proportio vna eademque. It. מלכים א Lib. Regum. In Concordantiis.

מ"ב מארון העולם—מ"ב a Domino mundi.

מ"ב Matf banco. It. Mecklenburg, Mecklenburgisch, Mecklenburger. Sic e. g. Judaeus Strelitzenfis, cui stomachum allio impletum moueram, ad me rescripsit: Und ob ich gleich מ"ב (i. e. in Mecklenburg) wohn, muß mein Feder kein מ"ב Gans getragen haben, oder vielmehr von **einem** מ"ב (Mecklenburger) geschnitten seyn. Respicit ad Insigne Mecklenb.

מ"ג משיח בן דוד—מ"ג Messias filius David. In scriptis polemicis R. Jonathan Eibeschütz, eiusque aduersariorum. It. סבית דין a tribunali scil. מעלה של coelesti et מטה של mundano.

מ"ד למ"ב vide sub מ"ב.

מ"ה מוכר בערו 2 Lib. Regum. It. מלכים ב'—מ"ה Persona tertia. In Paradigm. R. Salm. Hena.

מ"ו מן דוד—מ"ו scutum Davidis. Apud Cabbalistas. In scriptis R. Jon. Eybeschütz.

מ"ז מרת הדין—מ"ז tributum iustum, proprietas iusta. In Leketh Schechecha ad Jalkut Chadasch f. 4. col. 1. de Deo iusto dicitur.

מ"ח מרת הרחמים—מ"ח proprietas misericordiae. Deus misericors. Jbid. et in Jalkut Rubeni f. 127. c. 1. et alibi saepius.

מ"ט מלאכי השרת—מ"ט Angeli ministerii. Sic in Chemdas Zewi ad Tikkune Hassohar fol. 95. c. 2. med.

נ"א מכוזר בסי דרך ישרה שלי בחקדמה שאין בכל מהש מדבר ארמית רק גבריאלי. i. e. Demonstratur quoque in praefatione libri a me possessi, Derech Jescharah, quod inter omnes angelos ministrantes nemo nisi Gabriel loqui possit Chaldaice. Scribitur quoque מ"ה. Wolfii B. T. 4. p. 260.

נ"ב משה וישראל—נ"ב Moses et Jfrael, Nachl. Schiv. f. 62. p. 2.

מ"ג

מ"מ it. משא ומתן-מ"מ mercatura et negotiatio. e. g. Chinnuch lannaar p. 16. It. in versione germ. Epistolae R. Jonae de poenitentia f. 9. 1.

מ"ר מורי ורבי-מ"ר Dominus praeceptor meus.

מ"ש מורה שוה-מ"ש Judex aequus. Epitheton Judicum in coetibus numer.

מ"ז מלה זעיר-מ"ז vox monosyllabica. In Bibliis Lombroso ad Jobum f. 411. c. 2.

מ"ט מדות טובות-מ"ט mores probi, aut in singulari.

מ"י מעשה ידו-מ"י opus manus suae i. e. epistola sua: it. מלך ישראל Rex Jfraelis. Titulus Rabb. cell. It. 40 dies, Chagis §. 463. Beth Schem. ad Ebh. haef. Cap. 74. §. 1.

מ"ן משנה יו-מ"ן Mischna 16. Chagis f. 68. c. 2.

מ"ס מכל שכן-מ"ס quanto magis. Quamuis.

מ"ל 40 noctes. Chagis §. 463. cum Vav praefixo.

מ"ל לא העשרה-מ"ל Praeceptum negatiuum. Chagis f. 118. circa fin. col. 2.

מ"מ מטה מוצעת-מ"מ lectus stratus ein aufgemachtes Bette. In contractibus matrimonial. It. מה מצוה mortuus praecipti. Beth Hillel Jore Deah cap. 374. 2. h. e. qui ob paupertatem ex aerario publico sepeliendus est.

מ"מ מה שאמר-מ"מ De eo quod dicit. Chagis f. 75. c. §. 345.

מ"מ מה שהביאו-מ"מ Ex eo, quod adferunt. Haec abbreviatura Jo. Morino aliquando imposuit. Vid. Bootii epist. ad Ulfserium contra Cappellum p. 66.

מ"מ proprie denotat solatium; sed euphemiae gratia loco mensis Abh, qui Judaeis adeo fatalis fuit, in Litteris praecipue suis hac voce uti solent.

מ"מ מעבר לדף-מ"מ e pagina averfa.

מ"מ מורה צדק-מ"מ fortuna florens. It. מורה צדק Doctor iustitiae.

מ"מ מול צומח-מ"מ

Epitheton Ludimagistrorum in coetibus numero exiguis.
 מ"ק Mecktenburgisch Courant. It. Mark Courant.
 מ"ש— מלות שונות— dictiones differentes. Apud Grammat. It.
 מפת שלהן mappa mensae.
 מ"ז Mefusa, Zizis, Tphillin. Cf. Wolfi B. H. P. I. p. 927. in fine.
 מ"ח Moscheh, Scheth, Habel.
 מ"שכ"ב— כבודו— מה שכתב de quo scripserat gloria sua. Was Euer
 Edlen geschrieben, daß zc. NB. Judaei hodie ad exemplum alia-
 rum gentium verborum urbanitati studentes, persona tertia
 singulari in litteris suis uti solent. Chagis f. 49. I. in fine.
 Nachlas Schiv. f. 127. 3.

Littera נ.

נ"א— נביאים אחרונים— Prophetae posteriores. In catalogis libr.
 נ"ב— Nickelsburg. In Luchas Edus; it. נאמן בית— fidelis domus ami-
 cus, focus. It. נערה בתולה— Virgo. In Joreh Deah saepius.
 נ"ה— Proprie denotat planctum; sed Rabbini malitiosi hac nota signi-
 ficatiua tria maiora nostra festa יום המישים— natales Christi, Pascha, Pentecosten insigniunt. Conf. Megerlin
 geheime Zeugnisse pag. 24.
 נ"ו— נשאר חייב— reliquatur, debet. In litteris commercii.
 נ"ז— נחש, שם ארמית— tria excommunicationis genera. In-
 terdum autem Auctorem libri Os Leelohim Berolini 1710. 4.
 editi, sed flammis a Judaeis traditi, cuius vnum possideo ex-
 emplum, Heresiarcham Hierosolymitanum R. Nehemia Chia
 Chijun hac abbreviatura petunt, quoniam חיון et נחש ser-
 pentem denotant, quasi sit omnibus tribus anathematibus di-
 gnus. Conf. supra sub חויה.
 נ"ח— נטילת ידים— it. Kizzur Schene Luchos
 habbe-

habberis f. 16. p. 2. f. 17. p. 1. Chagis נח" f. 53. c. 1. lin.
penult. Emek Berachah f. 22. p. 1. in fine.

נ" aut נר ישראל-נ" Princeps aut lucerna Jfraelis. Titul.
Vid. supra sub נ".

נ" qui litteras perfert. כתב-נ"

נ" נאה לו-נ" decet eum.

נ" יראה לי שצריך לקרוא-נלשצ"ל Ita mihi legendum videtur.
Apud Criticos.

נ" Actio ante aliquot annos sumtuosa instituebatur, quod Ham-
burgi in magni ponderis scripto haec abbreviatura a litigan-
tium parte vna נזכר למערה (supra laudatum); ab altera vero
נזכר למטה (commemoratum infra) explicata fuerit.

נמ" virgo desponsata. It. נוקי ממון Damna pe-
cuniaria. It. נכסי מלוג opes vsuariae. NachlasSchiv, f.
64. 3. 4. Conf. Buxtorfii Lex. Talm. p. 1206.

נ" quiescat anima! In Epitaphiis.

נ" in secula seculorum. Chagis f. 78. §. 362.

נ" Opes gregis ferrei. Nachlas Schiv. f. 65. 3.

נ" animi oblectatio, requies. It. נביאים ראשונים Pro-
phetæ priores.

נ" Virgo seducta. In responsis iurid. It. Nickelsb.

נ" quum contra Instrumentum hocce InContractibus

נ" Nessel Tuch. In rationibus frequens eius vsus.

Littera ס.

ס" caput libri. It. סעף ramus, folium libri, Paragraphus,
vnde sequentes litterae tunc numerales esse solent. v. g. ס"א
§. XI. Chagis §, 290.

ס" latius primum. סטרא אחרת-ס"

ס"הק I. ספר הקודש-ס"הק Biblia sacra v. g. in margine Praefationis Abarbanelis ad Josuam.

סר"נ dicuntur quatuor cauffae mutationis punctorum. כמיכור stat. constructus, רבוי pluralis, נקבה motio masculini in femininum, כנוי suffixa.

סופ"ל proprie scriba legis; cum punctis notata vox vernaculum Sauser vna exprimere debet, quoniam Sopherim inter Judaeos, vt Cantores, dicuntur amare humores, et Sopher a Judaeis Germaniae Sauser pronuntiatur.

ס"מ Librarius f. descriptor librorum, phylacteriorum, schedularum postibus affigendarum. Sic v. g. Simon Elkana Sopher Strelitzensis semper in litteris suis ad me scriptis nomini suo adiicit: Sopher stam, vt Judaei hanc notam pronuntiant.

Littera ע.

על-ה-עו folium libri.

ע"א vna cum vxore sua. It. ענין אחד vnus idemque significatus. It. על אדות propter. It. על אכילה de cibo. In Joreh deah passim.

ע"ב Praeteritum loco Futuri. In Commentario Lombroso ad Josuam V. f. 143. 2.

ע"ג על דא אסמך-עד"א hoc fultus ero, confidam.

ע"ד על דרך שאמרו-ע"ש eo quod dicunt. Chagis f. 45. c. 4. f. 74. §. 337. f. 58. c. 2 circa fin. It. על דברי של in caussa N. N. formula iudic.

ע"ה עמוד הימני-ע"ה Columna dextera. It. עוקר הרים fundator montium. Tituli Rabbinorum. It. על החתום scil. באנו venimus ad subscriptionem. It. ערן העליון et התחתון Pa. radifus superior et inferior. It. עון הרבה! proh dolor!

ע"ו

עיר הקודש-עה"ק Vrbis sancta. Epitheton vrbis Zaphet. Vid. Chagis f. 9. c. 1. f. 52. c. 2.

ערמה ומרמה-ע"ם sine astu et fraude. In Contract.

עדים חתומים מטה-ע"מ testes infra scripti. Tikkune Schtar. n. 4.

על יבסתו עמוד ימיני-ע"ן columna dextera. Tit. honor. It. propter fratriam suam.

על ידי כרתה-ע"כ sui muniendi caussa, ex tuto, necessitate.

על ידי מוכיל-ע"מ (Al jedei muffel pronuntiant Judaei nostri) per perlatores epistolae.

ערב יום הכפורים-ע"ה et Vespera seu dies festum expiationis praecedens. Chagis f. 57. c. 1. circa med. Schülchan Aruch cap. 605. in tit. et cap. 604. §. 1. It. על ידי כך hoc modo. Chagis f. 90. c. 3. med.

עיון למעלה-ע"ל vide supra, l. למטה infra.

עיון שם-ע"ש vide ibi. Apud Chagis passim.

עוד יש מפורש-ע"ם adhuc est explicandum.

על כמה-ע"כ quoties.

על כן פסקו-ע"כ Quamobrem decreuerunt.

עם כל זה-ע"ז cum omni hoc.

עלינו לשוב-ע"ל cedat nobis in bonum!

עד מאה שנים אמן סלה-עמ"שאם in centum annos Amen Selah sc. viue. In epistolis frequens locutio.

עיון מה שכתבתי למעלה-עמ"ש vide quae scripsi supra. Chagis f. 48. c. 3. §. 202. l. למטה infra, in fine §. 34. 5. Nachlas Schiv. f. 127. 128.

עיון מה שאכתוב עוד-עמ"ש Vide quae ulterius scripturus sim.

ענאו"ש Cum Prophetis, Abraham Isaac, et Jacob et Sarah. Additur interdum in epitaphiis vocibus: sit anima eius colligata

in

- in fasciculo viuentium. Conf. Wolfii B. H. T. IV. p. 1177. not. II.
- ע"י על נטילה ידים—ע"י de lotione manuum. Chagis f. 58. c. I. med. Emek Berachah f. 22. p. I. Id quomodo in vsus suos conuertant Rabbini, terrendo scil. plebem, munditiei non fatis ob paupertatem studentem vide in Kizzur schene Luchos haberis f. 16. c. 4.
- ע"ס ערב סוכות—ע"ס Vespera f. dies ante festum tabernaculorum. It. עין סוף vide finem v. g. capitis etc.
- ע"ע ער עתה—ע"ע 1. ער adhuc, nunc. It. עבר עבר feruus feruorum. It. עגלה ערופה Vitula detruncata. Joreh Deah passim. It. עין עצמך Inspice ipse. Chagis f. 58. in fine §. 249 cf. f. 73. c. 3. §. 328. f. 68. c. 3. l. a fine. It. ער עולם in aeuum.
- ע"פ עושין פסין—ע"פ formantes placentas It. על פאשט cursu publico, auf der Post.
- ע"פ mit der ersten Post.
- ע"ק ערב קבלן—ע"ק Vadimonium promittens. In Schtaros. It. עיר קודש vrbs sancta sc. Jerusalem. Chagis f. 9. c. I. f. 53. c. I. sed f. 51. c. 3. circa f. legendum עיר קודש vrbs nostra sancta.
- ע"ר עתה ראשי—ע"ר corona capitis mei. Titulus, quo filius in litteris suis ad patrem scriptis, patrem mactare solet.
- ע"ר ראש השנה—ע"ר vespera anni noui.
- ע"ר ראש חודש—ע"ר Vespera nouilunii.
- ע"ש עיקר שכחתי—ע"ש Praecipuum oblitus sum. Vsurpant in litteris eodem modo, quo nos sic dictum Postscriptum. It. עם שלום et cum pace et super eum fit pax. It. ערב שבועה Vespera festi hebdomadum. It. על שלחן super mensam.
- ע"ש על שם ש—ע"ש propterea quod.

Littera

compendia scribendi assignarunt, vt nimirum antistes habeat פה os, f. libertatem loquendi nullo personarum respectu habito; vt sit רחמן misericors; נאמן bene animatus; סכלן fartas tectasque leges conseruans. Eodem fere modo Don Jfidoro Nardi in Segretario iftruito. Roma 1700. 12. pag. 14. vocem *Segretario* explicat, vt scilicet talis fit praeditus S— segretezza. E— Eruditione. G— Generalita. R— riflessione. E— eloquenza. T— tardita. A— ampiezza. R— rigidezza. J— ignoranza. O— ofcurita.

Littera צ.

צ"ב— צאן כרוזא pecus ferrea, eiseru Vieh. Nachlas Schivah f. 64. 3. 4.

צמ"ר Conflatum Nomen est ex quinque litteris finalibus quinque priorum versuum Geneseos, et adhibetur in Amuletis ad depellendam febrem ardentem, ac simul alluditur ad צמרא, quod febrem ardentem denotat. Conf. Maius in Biblioth. Uffenb, mista p. 325.

Littera ק.

ק"ף— קלף pergamenum.

קג"אס— קנן גומר אגב סודר קגאס acquisitio perfecta per sudarium. Vid. P. I. der Bützowischen Nebenstunden pag. 24.

ק"ה— קורם החופה ק"ה ante sacra nuptialia. Tikkun Scharos num. 33.

ק"ו— קטון וגרון ק"ו paruum et magnum.

ק"ח

ק"ח קבלת חרם—transfumptio anathematis.

ק"כ קש כף—stipulatio manus. Ein Kafkaaf dicunt.

ק"ר קבלתי לנכון—praecedat aut גי"ה litteras suas accipi recte.

ק"מ קטון מעורר—(koten moos pronuntiant) minoris moduli numi.

ק"ס קנין טודר גמור—addito saepe ג i. e. Acquisitio per sudarii apprehensionem perfecta.

ק"פ קצינים—diuites f. potentes l. opibus l. potestate Antistites. Vide sub פ"מ.

ק"פ קרבן פסח—sacrificium paschale. Lombroso in Exod. f. 40. 2.

ק"ק קודש קדשים—sanctum sanctorum.

ק"ק קהלה קדושה קראקא—coetus sacer Cracouientis, Chagis f. 54. c. 2. et in Tit. Ebhen haeser passim.

Littera ר.

ר"ב ראש בית דין—praefes tribunalis.

ר"ג רדי"ג—vide supra sub י"א. Explicandum quoque interdum est R. Don Jitzchak Abarbanel.

ר"ה רוח הקדש—spiritus sanctus. In Hifchtaaros Melech f. I. p. I. f. 7. p. I. saepe. It. ראש החודש Nouilunium.

ר"ט ראשים ומנהיגים טובים—Principes et duces praecellentes. Titul. Antistitum, quos Judaei nostri Deputirten dicere consueuerunt.

רח"ש — רח"ש vsurpatur in contractibus matrimonialibus, vt scil. sponsus Rabbino loci, cantori et scholae ministro (Schultöpfer dicunt) debitum honorarium praestet.

ר"ט Reichsthaler v. g. in Nachlas Schiv. f. 48. 4. Chagis f. 44. c. 2.

ר"ל — ר"ל id omen Deus auertat.

רש"ע Buxtorfius has notas explicat per רביו של עולם Domine mundi. Sed id minus inueni. Nec id frustra. Id enim pessimo venit et in Deum iniurio significatu, nebulonem significans et impium. Contra vero semper v. g. in libris precum, in Kizzur schene Luchos habberis et alibi, hanc notam deprehendi expressam רש"ע l. רבש"ע.

Littera ש.

ש"ש Nomen. Item Schilling, solidus.

ש"ד l. ש"ד שבועה ראורייתא — ש"ד (schewuah dereifa pronuntiant) iuramentum super librum legis. Scharos.

ש"ק ק"י הבר' Sabbatho et die festo, ante libamen. In Calendariis.

ש"ב ושיר השירים ואין אומרים כרכה מלפנים — זשה"ש וא"א ב"ב et Canticum Canticorum; non autem recitant benedictionem ante illud. In Calendar.

ש"ב Ex hac voce formant abbreviaturas שינה somnus. item eine Schöne e paronomasia בשבת in sabbatho הענוג valde delectat. Effati huius Judaei custodes tenacissimi sunt, in Sabba-

Sabbathi , vt ducunt, honorem. Canticum huius tenoris.
Vide in Elementis meis dialecti Rabb.

שׁוֹכֵר—מַאֲתָטוֹ וּלְיִשְׁרָאֵל mactatio et lustratio pecoris. Joreh
Deah passim.

שׁוֹ—שְׂרִיר וְקִיּוּם firmum et ratum. In Schar. num. 33.

שׁוֹ—שְׂאֵלוֹת וְתַשְׁבּוּבוֹת responsa iuridica. Scribitur quoque
שׁוֹ.

שׁוֹ—שֵׁם וְנֶאֱמָר scholae minister et notarius. Nominibus suis
adponunt. Vernac. ein Schultöpfer (Schammesch) und Be-
glaubter.

שׁוֹ—שֵׁם חוֹבֵה vel in plurali. Syngrapha Schuldbrief. Oblig-
ation. In Tikkun Scharos f. 16. 17. It. שֵׁם חָמֹר Chi-
rographum durum, iniquum, ein harter Contract.

שׁוֹ—זֵכֶר חֶלֶק שֵׁם חֶלֶק זֵכֶר chirographum portionis filii. Verschrei-
bung eines Sohns-Theils. In Contract. matrimon.

שׁוֹ—שֵׁם שֶׁחָקַטְמוּ Contundantur ossa eius. Post nomen Pro-
scripti ponitur. Cohen a Lara Keferkhün f. 60. 4.

שׁוֹ—שֵׁם שִׁחִיחַ qui vivat ! Nomini Proprio in litteris additur, pro
quo tamen saepe vernaculum leb adhibent v. g. herziger R.
Jtzick leb ! It. Schilling.

שׁוֹ—שֵׁם שַׁבָּת נַחֲמוּ Sabbathum, quo legitur Haphtarah : Jes. 40, 1.
sq. : Consolamini, consolamini populum meum, h. e. die XI.
mensis Abh. It. שִׁחִיחַ נֵרִים viuat f. שִׁחִיחַ לִצְדִיקָא luceat lucer-
na ipsorum. Nominibus propriis Presbyterorum addi so-
let. It. שׁוֹ שֵׁם שֶׁחָקַטְמוּ qui l. quoniam est, fit, libellio.

שׁוֹ—שֵׁם שְׁבִיתָה עֲשׂוּרָה die sabbathico decimo Tifri.

שׁוֹ—שֵׁם שְׁבִיבָה שְׁבִיבָה de Pseudopropheta Sabbathai Zevi eiusque
affectis adhibetur.

ש"ק קודש שבת sabbathum sanctum. In Calend.

ש"ח ראש חודש שבת Sabbathum, quod incidit in nouilunium.

ש"ש שבעת שווא שווא iuramentum inane, irritum.

שמע Ex hac voce, quae e precatione peruulgata: Audi Jfrael, Dominus Deus noster, Deus vnus est, desumpta est, sequentes formant Judaei abbreviaturas. Nimirum שאו tollite מרום in altitudinem עיניכם oculos vestros Jes. 40, 26. Quaerentibus autem, ad quem oculi sint tollendi, respondetur שרי ad omnipotentem מלך regem עולם mundi. Sed quonam tempore illud fieri debet? Resp. שחרית mane מנחה post meridiem ערבית vesperi. Quaenam autem praemia merita inde sequuntur? שמים coelum מלכות regnum עיל iugum. Ergo qui tollunt oculos suos in altum ad omnipotentem mundi Regem mane, post meridiem, et vesperi, iugum regni coelorum in se recipiunt, adeoque Deo dignam gratamque agunt vitam.

ש"ח שחיה שחיה quae viuat! Nomini proprio sexus muliebris subiungitur. It. שבת תשובה sabbathum poenitentiale, incidens inter Rosch hasschanah et Jom Kippur s. in dies decem priores mensis Tisri. Dicitur quoque שבת תשובה quoniam Parascha ex Hosea 14, 2. sq. Schuwa Jisrael, conuertere Jfrael, hoc Sabbatho legi solet.

ש"ח חרשה חרשה ita in calendariis Judaei nouum nostrum annum insigniunt,

Littera ח.

ש"ח חיה חיה viuat. Post nom. propr. sexus muliebris in litteris.

חיה

תהו"ח Principium temporis scil. Mensis Marchesvan
et Nisan. Ab hisce diebus certis (Termin) collegia seme-
stria, aedium denunciationem, conductionisque pactionem,
semestre aestium et hiemale inchoant.

תמ" e vestigio, sine vlllo temporis intervallo. Item
תמ"ה lex Mosis.

תמג"ג Jeiunium hoc vel illo die in Calend.
indicatum admodum meritorium est.

תע"ה Lex testimonii. In testium examinatione,
quum testis vel sub iuramento legis, ad quaesita responder,
vel per legem iurat, adhiberi haec nota solet. Praecedat
תע"ה יגיד ב"י indicat.

תצ"ה Jeiunium totius coetus. It. צדיקים iustorum,
In Calend. h. e. propter iustos et pios.

תק"ק Precatio brevis. Emek berachah f. 133.
pag. 1.

תר" denotat interdum 600. Quod compendium in errorem ma-
gnum rapuerat typograhum libri Jkkarim edit. Vener. 1544
4. hunc exprimentem numerum, per tritum alias compen-
dium תנו רבנו tradiderunt Rabbini fol. 92. b. lin. 20. In
edit. Lublinensi 1597. 4. f. 93. 6. lin. 10. correctus est.

תר"ו נשמתו רוחו רפח rapiat ventus spiritum et halitum eius!
Post nomen Pseudomesiae Schatz f. Zabbathai Zevi et asse-
clarum v. g. Chagis f. 49. c. 4. in fine.

תש"ק Alphabetum retrorsum lectum, vt disci solet a pueris.
Vid, Menachem Rekanati ad Pentateuch. f. 1. c. 4. lin. 5.
Sic

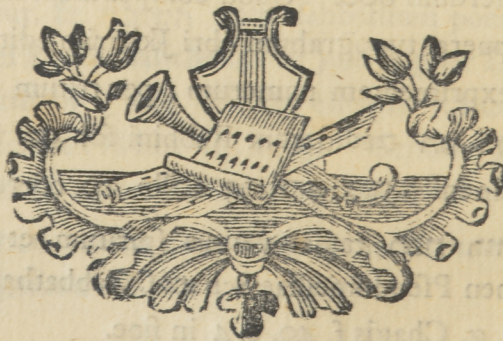
Sic כסדר תשרק"ן secundum ordinem Tisrak in Jalkut Rubeni f. 4. c. 4. init.

interdum pro תוספות (additiones) scribitur. Wolfi B. H. T. I. p. 1161. T. III. p. 1169.

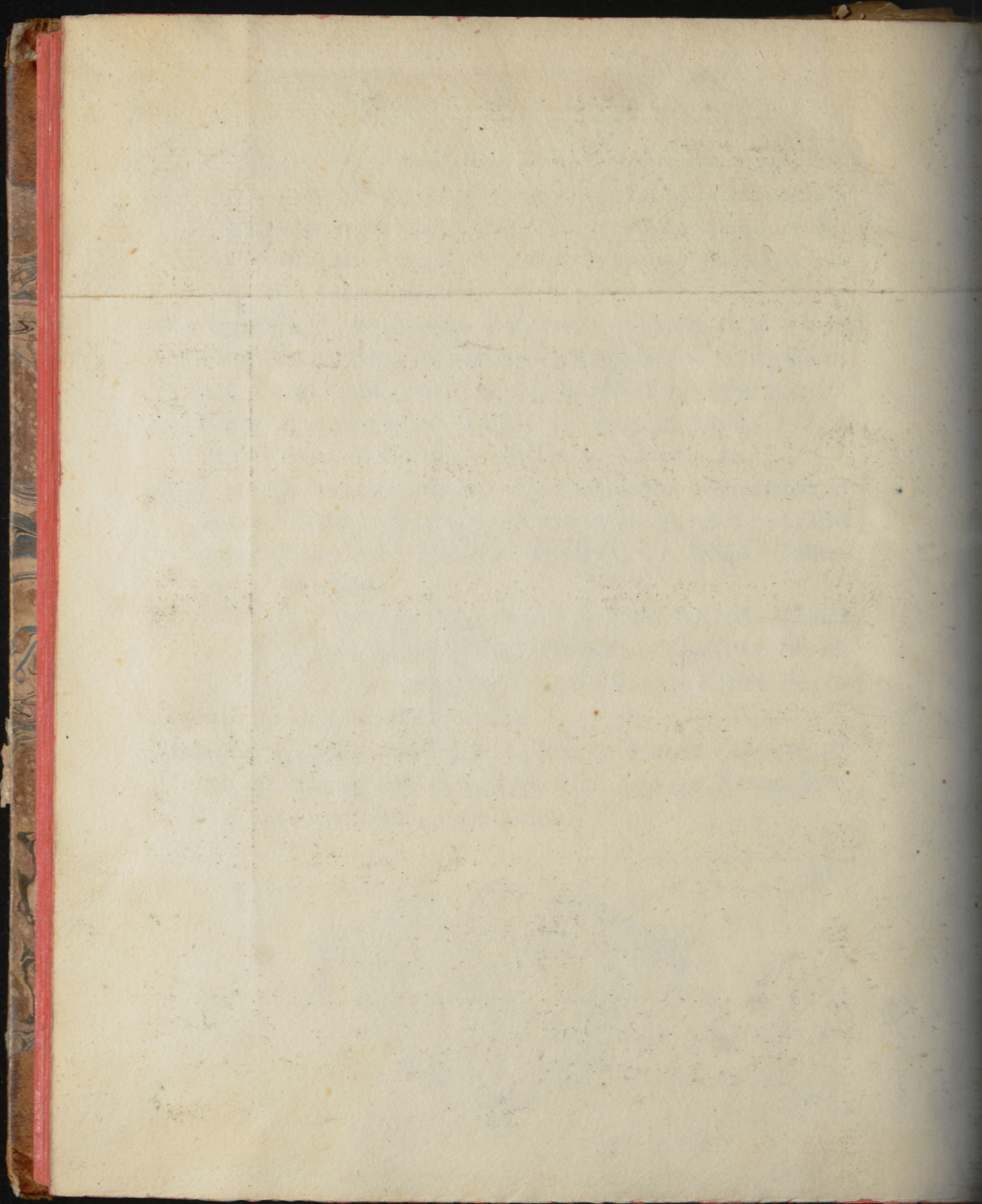
ליהודי תלוי ליהודי תלוי laus Deo. Chagis f. 57. c. 1. 2.

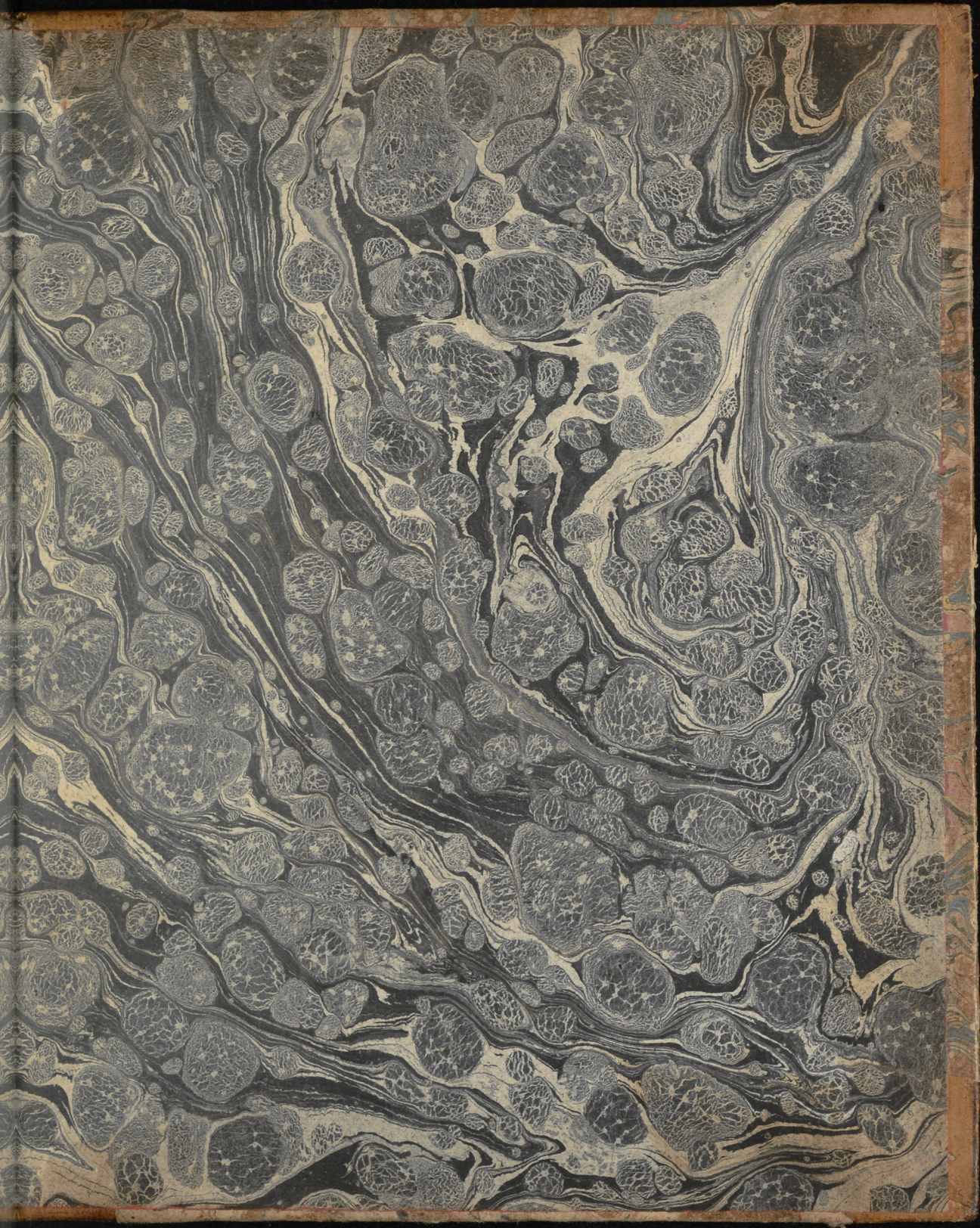
תיקו huius formulae interpretationem a Buxtorfio in Abbreviaturis allatam Elias Levita in Tisbi pag. 261. lin. 10. 11. explodit et vanam pronuntiat פירוש של הכל; aliam proferendo huius tenoris; Quum Rabbini in Gemara difficilem quaestionem, quam extricare non poterant, deprehenderent, dicebant תיקו Theca i. e. haec res relinqui debet in medio thecae, quoniam non constat, quid sibi velit.

תושלכע

the scale towards document

Abraham Hallevi. Wolf. I. pag. 1011. lin. 2.

Elieser Metzenfis. In שׁע. Wolf. I. pag. 179. lin. 18.

Eliahu Misrachi. In ח״י. Scribitur quoque הר״ם. Wolf. pag. 161. lin. 23.

Eliahu Nin Chaiim. In Meorer Sichron. Wolf. I. pag. . lin. 24.

בט רבנותינו Rabbini nostri auctores. Additur tofaphos f. tionum Talmud. in Chagis f. 73. c. 1. lin. vlt. Conf. f. 78. a finem.

Abba bar bar Channa. In indice Maafeh raf, et in Rifduni, emque f. 16. p. 2. Wolf. II. p. 880.

Aben ben Aharon Michel. Nomen Judaei Suerinensis, quod abbreviate scribere solent.

ראש ביה דין Praefes tribunalis. Scribunt quoque רב״ר. ulus Affessoris primarii iudicii iudaici, cuius praefes Rab- is loci est.

רבינו ע״ה Doctor noster f. m. Praecedit Mofcheh in Maa- raf f. 77. 1. in fine. Scribitur quoque מר״ה v. g. Moreh vochim Jesnitz 1742. f. 99. 1. col. 3. lin. 74. et in Calenda- Amstelod. 1749. 32. f. 2. p. 1. l. 24. Wolf. I. p. 873. l. 25.

Aban Gamaliel הזקן (senior). In Nachlas Schimeoni. Ad erentiam Gamalielis de Jayne, Hassaken dicitur. Conf. f. II. p. 821. ר״ rother Dammast. Item roll Dammast.

Chaia. In Pentat. Berol. f. 3. 1. Wolf. III. p. 250. num. 596.

Chaia bar Abba. Chagis §. 463. Wolf. II. p. 872. l. 14. rphon. In Maafeh Raf f. 76. 1. Bartenora ad Sevachim. X. rethi vplethi f. 45. passim.

רשי vetus Raschii exemplar, in quo scilicet varia lectio ehensa fuit, quam in impressis Raschianis commentariis,